

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**



Факультет філології
Кафедра української літератури

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ВСТУП ДО ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВА**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський).

Освітня програма: Українська мова і література.

Спеціалізація: 014.01 Українська мова і література.

Спеціальність: 014. Середня освіта.

Галузь знань: 01. Освіта / Педагогіка.

Затверджено на засіданні кафедри
української літератури.
Протокол № 1 від 26 серпня 2024 р.

Загальна інформація

Назва дисципліни	Вступ до літературознавства
Викладач (і)	Процюк Любов Богданівна
Контактний телефон	(0342)59-60-74
Е-mail викладача	iubov.protsiuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Обговорення актуальних проблем літературознавчої науки на основі художніх творів української та інших літератур (5 год.). Очні консультації: 30 год. Понеділок - 13.30-14.30. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації.

1. Анотація до навчальної дисципліни

Навчальний курс «Вступ до літературознавства» вивчається на першому курсі університету (1-й семестр) і є невід'ємною частиною фахової освіти студентів української філології та майбутніх вчителів української мови і літератури, висококваліфікованих фахівців у галузі освіти. Курс має своїм завданням дати знання з літературознавства й теорії літератури зокрема, оволодіти правильним розумінням суті літератури як одного з видів мистецтв, умінням розбиратися в літературному процесі, знати методи і прийоми аналізу літературних творів різних родів і жанрів, написаних у неоднакових суспільно-політичних умовах. Не менш важливим завданням курсу є засвоєння еволюційного шляху розвитку вітчизняного і світового літературознавства, починаючи з доби античності й кінчаючи новітніми досягненнями, реалізованими в практиці діяльності сучасних напрямів і шкіл. Він сприяє усвідомленню студентами процесуальності та стадіальності розвитку національного та світового письменства. Успішне засвоєння курсу забезпечує ґрунтовну літературознавчу підготовку студентів, сприяючи при цьому вихованню загальнолюдської та національної гідності й самосвідомості.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Лекційно-семінарський курс «Вступ до літературознавства» має на меті ознайомлення студентів з основними теоретичними засадами літературного процесу. Під час опанування згаданого курсу студенти ознайомлюються із поняттями: літературний процес, літературно-художній твір, літературно-художній образ, зміст і форма твору, зовнішня форма художнього твору, композиція твору, жанр, стиль, літературний напрям тощо

Основними цілями вивчення дисципліни є досягнення студентами ґрунтовних знань основ теорії літератури, передбачених програмою,

розуміння ними провідних тенденцій розвитку літературного процесу.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Під час вивчення ОК «Вступ до літературознавства» в шкільній програмі з української літератури студенти набувають таких загальних і фахових компетентностей, зазначених в ОП «Середня освіта (українська мова і література»:

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в основній (базовій) середній школі

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу, вироблення власної дослідницької стратегії й реалізації її у професійній діяльності.

ЗК 5. Здатність вільно і грамотно, усно та письмово спілкуватися державною мовою, утверджувати національні гуманістичні ідеали, мовне й культурне багатство України.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими

ЗК 12. Здатність виконувати власне дослідження на належному рівні.

ЗК 14. Здатність використовувати мовно-літературні знання в світній діяльності.

Фахові компетентності:

ФК 4. Здатність кваліфіковано застосовувати сучасні методи й освітні технології навчання, реалізовувати ефективні підходи (особистісно-орієнтований, діяльнісний, компетентнісний) до викладання української мови і літератури, світової літератури на підставі передового вітчизняного досвіду.

ФК 8. Здатність до володіння основними мовознавчими і літературознавчими поняттями, здатність застосовувати їх у процесі аналізу та інтерпретації текстів різних стилів.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті у світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально- авторський стиль окремих письменників.

ФК 11. Здатність здійснювати власне дослідження в освітній діяльності, узагальнювати й опритлюднювати результати розроблення актуальної проблеми у фахових виданнях, виступах тощо

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Знати специфіку перебігу літературного процесу різних країн у культурному контексті, літературні напрями, течії, жанри, стилі, художні твори української та зарубіжної класики й сучасності.

ПРН 5. Володіти навичками розрізняти літературно, напрями, течії,

жанри, стилі за їхніми сутнісними характеристиками.

ПРН 6. Мати творчо-критичне мислення, використовувати різні теорії й досвід (вітчизняний, закордонний) у процесі вирішення соціальних і професійних завдань.

ПРН 9. Володіти різними видами аналізу художнього твору, визначати його жанрово-стильову своєрідність, місце в літературному процесі, традиції й новаторство, з'язок твору із фольклором, міфологією, філософією, значення для національної та світової культури.

ПРН 10. Знати державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури для закладів освіти та практичні шляхи їх реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни			
Вид заняття		Загальна кількість годин	
Лекції		12	
семінарські заняття/практичні/лабораторні		18	
самостійна робота		60	
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 Середня освіта	1	Нормативний

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практ. заняття	сам. роб.
Тема 1. Літературознавство як наука. Основні і допоміжні галузі літературознавства.	2		4
Тема 2. Становлення літературознавства як самостійної науки. Історія українського літературознавства.		2	4
Тема 3. Література як вид мистецтва. Літературно-художня творчість.	2	2	6
Тема 4. Літературно-художній образ: поняття, структура, види.	2	2	6
Тема 5. Літературно-художній твір: ознаки і функції. Вивчення художнього твору на уроках української літератури.		2	4
Тема 6. Структура літературно-художнього твору. Поняття змісту і форми.	2		6

Тема 7. Зміст літературно-художнього твору. Тема, проблема, фабула, пафос, характер, ідея.		2	4
Тема 8. Форма літературно-художнього твору. Внутрішня форма. Сюжет. Вивчення елементів сюжету у шкільній програмі.	2		4
Тема 9. Внутрішня форма літературно-художнього твору. Система образів.		2	4
Тема 10. Зовнішня форма літературно-художнього твору. Вивчення тропів та синтаксичних фігур у шкільній програмі.		2	4
Тема 11. Рід і жанр літературно-художнього твору. Епос, лірика, драма, суміжні родові утворення. Особливості вивчення родо-жанрової специфіки твору на уроках української літератури.		2	8
Тема 12. Метод, напрям, стиль в літературі. Вивчення літературних напрямів у програмі 9-11 класів.	2	2	6
ЗАГ.:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання успішності студентів здійснюється за національною шкалою («5», «4», «3», «2») та шкалою ЄКТС.			
	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену, курсового проекту (роботи), практики для заліку	
	90 – 100	A	відмінно	
	80 – 89	B	зараховано	
	70 – 79	C		добре
	60 – 69	D		задовільно
	50 – 59	E		
	26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	
	0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
			не зараховано з можливістю повторного складання не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	
	Максимальна сума балів, яка присвоюється за курс, становить 100 балів, з яких: практичні заняття – 30 балів (розраховується як середнє арифметичне усіх отриманих на практичних заняттях оцінок), підсумкова контрольна робота – 10 балів, самостійна робота – 10 балів,; залікова робота – 50 балів.			
	Виконання усіх запланованих програмою дисципліни форм навчальної роботи, які підлягають оцінюванню.			
	Мінімальна кількість балів для зарахування курсу –			

	<p>50.</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, має право скласти залік за відомістю № 2.</p>
<p>Вимоги до письмових робіт</p>	<p>Підсумкова контрольна робота є складовою частиною семестрового рейтингу і має концептуально обґрунтовано висвітлити 50+1% обсягу матеріалу. Контрольна робота виконується на практичному занятті та складається з тестових завдань і проблемних питань. Максимальний бал за контрольну роботу становить 10 балів.</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Поточний контроль рівня знань студентів проводиться на кожному практичному занятті та включає перевірку навичок ідейно-естетичного аналізу художніх текстів, теорії літератури та літературно-критичного дискурсу (усно/письмово, з використанням навчальної форми презентацій, рефератів; інтермедіальних підходів до аналізу художнього тексту, герменевтики, рецептивної естетики, екокритики, міфопоетики, феміністичної критики тощо).</p> <p>Поточне оцінювання усіх видів навчальної діяльності студента здійснюється в 5-бальній шкалі відповідно до загально-університетської системи оцінювання.</p> <p>Максимальна кількість балів за практичні заняття становить 30 балів.</p>

<p>Умови допуску до підсумкового контролю</p>	<p>Виконання усіх запланованих завдань і форм роботи, отримання з кожного позитивної оцінки. Враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, при виконанні індивідуальних письмових завдань, тестувань, а також бали за підсумкову контрольну роботу.</p>
<p>Підсумковий контроль</p>	<p>Форма контролю – екзамен. Форма здачі – письмова. Залікова робота складається з 3 завдань (тестові завдання – 15 балів, аналіз тексту – 15 балів, 2 проблемні завдання – по 10 балів). Максимальна кількість балів за залікову роботу – 50 балів. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю № 1, користується правом перескладання іспиту за відомістю №2. Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляється на проходження курсу вдруге відповідно до Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS або відраховується з навчального закладу.</p>

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи:

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час виконання письмового завдання чи тестування є недопустимими та призводять до незарахування результатів чи нескладання тестування.

Академічна доброчесність:

Загальні морально-етичні принципи та правила поведінки осіб, що навчаються та працюють в університеті, визначаються Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Внутрішнє забезпечення якості освітньої діяльності та якості освітнього процесу визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника: <https://pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2022/10/Нова-редакція-Положення-про-запобіганняакадемічному-плагіату.pdf>

Відвідування занять:

Відвідування занять урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»: https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozgenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf.

У разі пропуску занять здобувачі освіти мають право відпрацювати їх індивідуально в письмовій чи усній формі, щоб виконати всі завдання вхідного, поточного, підсумкового контролю.

Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного (практичного) матеріалу самостійно з обов'язковим складанням тем і підсумкового тестування на платформі дистанційного навчання d-learn.pnu.edu.ua, погоджених з викладачем на початку семестру. Умови навчання індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-individ.-grafik.pdf>

Неформальна освіта:

Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». (<https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>).

Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy, EdEra та ін.

8. Рекомендована література

Основна:

1. Літературознавчий словник-довідник за редакцією Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. К.: ВЦ «Академія», 2007
2. О.Галич, В.Назарець, Є.Васильєв Теорія літератури: Підручник./ К. "Либідь" 2001
3. Білоус П.В. Вступ до літературознавства. Теорія літератури. Психологія літературної творчості: Лекції . Житомир: Рута, 2009.-336 с. http://eprints.zu.edu.ua/22600/1/Vstup_do_literaturoznavstva%20%281%29.pdf
4. Антологія світової літературно-критичної думки ХХ ст. / за ред. М. Зубрицької. Львів : Літопис, 1996. 634 с.
5. Арістотель. Поетика ; пер. Борис Тен. К. : Дніпро, 1967. 84 с.
6. Баррі Пітер. Вступ до теорії: літературознавство і культурологія / ; пер. з англ. О. Погинайко. К. : Смолоскип, 2008. 360 с.
7. Безпечний і. Теорія літератури . К. : Просвіта, 2009. 388 с.

Додаткова:

8. Бернадська Н. І. Композиція літературного твору. К. : КДУ, 1992. 184 с.
9. Біла А. Український літературний авангард: Пошуки, стильові напрямки . К. : Смолоскип, 2006. 464 с.
10. Бланшо М. Простір літератури ; пер. з франц. Л. Кононович. Львів

: Кальварія, 2007. 272 с.

11. Буало Н. Мистецтво поетичне. ; пер. М. Рильський. К .: Мистецтво, 1967. 130 с.

12. Будний В. Порівняльне літературознавство. К .: ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 430 с.

13. Вороний М. Театр і драма К .: Рад. письменник, 1989.. 354 с.

14. Вступ до літературознавства. Хрестоматія / упоряд. Н. Бернадська. К .: Освіта, 1995. 312 с.

15. Гейзінга Й. Homo Ludens . К .: Основи, 1994. 250 с.

16. Гнатюк М. І. Іван Франко і проблеми теорії літератури. К .: ВЦ «Академія», 2011. 240 с.

17. Гром'як Р. Історія української літературної критики (від початків до кінця ХІХ ст.). Т., 1999. 224 с.

18. Гундорова Т. Післячорнобильська бібліотека. Український літературний постмодерн. К .: Критика, 2005. 263 с.

19. Гундорова Т. Проявлення слова. Дискурсія раннього українського модернізму. Постмодерна інтерпретація. К .: ЯВУ, 1997. 297 с.

20. Довгалевський М. Поетика (Сад поетичний). К .: Мистецтво, 1973.

21. Домбровський В. Українська стилістика і ритміка. Українська поетика . Дрогобич : Відродження, 2008. 488 с.

22. Еко У. Роль читача. Дослідження з семіотики текстів. Львів : Літопис, 2004. 364 с.

23. Енциклопедія літературознавства : у 2-х т. / автор-уклад. Ю. Ковалів. К .: ВЦ «Академія», 2007.

24. Енциклопедія постмодернізму/за ред. Ч. Е. Вінквіта і В. Е. Тейлора ; переклав з англ. В. Шовкун.. К .: Основи, 2003. 603 с.

25. Зборовська Н. Код -української літератури. Проект психоісторії новітньої української літератури: монографія. К.: «Академвидав», 2006. 504 с.

26. Зборовська Н. Психоаналіз і літературознавство. К.: «Академвидав», 2003. 392 с.

27. Зубрицька М. Homo Legens: Читання як соціокультурний феномен. Львів : Літопис, 2004. 351 с. I

28. Іванишин В. П. Нариси з теорії літератури. К.: ВЦ «Академія», 2010. 256 с.

29. Качуровський І. Метрика . К .: Знання, 1994. 118 с.

30. Качуровський І. Строфіка . К .: Знання, 1994. 124 с.

31. Качуровський І. Фоніка. К .: Знання, 1994. 128 с.

32. Квіт С. Основи герменевтики . К .: ВД «Києво-Могилянська академія», 2003. 192 с.

33. Костенко А. З. Діалектика художнього образу. К.: Наук, думка, 1986. 364 с.

34. Костенко Н. В. Українське віршування ХХ століття . К.: Либідь, 1993. 232 с.

35. Коцюбинська М. Література як мистецтво слова. К.: Наук,

думка, 1965. 186 с. Література 333

36. Левчук Т. Естетика / Т. Левчук, В. Панченко, О. Оніщенко, Д. Кучерюк; за ред. Л. Т. Левчук. 2-ге вид. К.: Вища шк., 2005. 432 с.

37. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці: Золоті литаври, 2001. 636 с.

38. Лессінг Г. Лаокоон, або Про межі малярства і поезії; пер. Є. Попович. К.: Мистецтво, 1968. 290 с.

39. Література. Теорія. Методологія / упоряд. та наук. ред. Данути Уліцької; пер. з пол. Сергія Яковенка. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 543 с.

40. Макаров А. П'ять етюдів: Нариси з психології творчості. К.: Рад. письменник, 1990. 285 с.

41. Маслюк В. П. Латиномовні поетики і риторики XVII — першої половини XVIII ст. та їх роль у розвитку теорії літератури на Україні. К.: Наук, думка, 1983. 358 с.

42. Мітосек З. Теорії літературних досліджень. пер. з пол. В. Гуменюк. Сімф., 2003. 407 с.

43. Моклиця М. Основи літературознавства. Т.: Підручники і посібники, 2002. 192 с.

44. Наєнко М. К. Історія українського літературознавства і критики. К.: ВЦ «Академія», 2010. 520 с.

45. Наратологічний словник / уклад. О. Ткачук. Т., 2005. 184 с.

46. Ортега-і-Гассет Х. Вибрані твори. К.: Основи, 1994. 420 с.

47. Павличко С. Дискурс модернізму в українській літературі. К.: Основи, 1999. 447 с.

48. Павличко С. Теорія літератури. К.: Основи, 2002. 426 с.

49. Парандовський Ян. Алхімія слова. К.: Дніпро, 1991. 374 с.

50. Пахаренко В. Основи теорії літератури: навч.-метод. посіб. К.: ієнеза, 2009. 296 с.

51. Перкінс Д. Чи можлива історія літератури?; пер. з англ. А. Іщенко. К.: ВД «Києво-Могилянська академія», 2005. 152 с.

52. Поліщук Я. Література як геокультурний проект. К.: ВЦ «Академія», 2008. — 304 с.

53. Поліщук Я. Міфологічний горизонт українського модернізму: монографія. 2-ге вид. — Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2002. 392 с.

54. Потебня О. О. Естетика і поетика. К.: Наук, думка, 1991. 316 с.

55. Роменець В. А. Психологія творчості. 2-ге вид. К.: Либідь, 2000. 288 с.

56. Семенюк Г. Ф. Версифікація: теорія і практика віршування. К.: ВГЦ «Київський університет», 2008. 304 с.

57. Сидоренко Г. К. Від класичних нормативів до верлібру. К.: Наук, думка, 1980. 248 с.

58. Словник тропів і стилістичних фігур / автор-уклад. В. Святовець. К.: ВЦ «Академія», 2011. 176 с.

59. Ткаченко А. Мистецтво слова. Вступ до літературознавства. К.:

Правда Ярославичів, 1998. 448 с.

60. Тодоров Ц. Поняття літератури та інші есе / Цветан Тодоров; пер. з франц. Є. Марічева. К. : ВД «Києво-Могилянська академія», 2006. 162 с.

61. Ференц Н. С. Основи літературознавства . К. : Знання, 2011. 432 с.

62. Фізер І. Психолінгвістична теорія літератури Олександра Потебні. Метакритичне дослідження. К. : Обереги, 1996. 192 с.

63. Франко І. Із секретів поетичної творчості / Іван Франко. К : Рад. письменник, 1967. 192 с.

64. Чижевський Д. Історія української літератури / Д. Чижевський. К.: ВЦ «Академія», 2006. 480 с.

65. Шевчук В. Із вершин та низин / Валерій Шевчук. К. : Дніпро, 1990. 446 с.

66. Яус Г.-Р. Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика / Ганс-Роберт Яус. — К. : Основи, 2011. — 624 с.

Інформаційні ресурси:

<https://lib.if.ua>

<http://lib.pnu.edu.ua>

<https://diasporiana.org.ua>

<https://web.archive.org>

<https://chtyvo.org.ua>

<http://litmisto.org.ua>

<http://www.utoronto.ca>

<http://www.ukrlib.com.ua>

<https://litcentr.in.ua>

Викладач: доц. Любов ПРОЦЮК